

**บัญชีสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาปนิกรูปแห่งชาติ**

ที่	ประเด็น	หมายเหตุ
๑.	รัฐต้องคุ้มครองสิทธิประชาชนที่จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมและสุขภาวะที่ดี	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๒ สิทธิเสรีภาพของพลเมือง
๒.	จัดให้มีระบบและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีความชัดเจนและบูรณาการ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำใช้ในกิจกรรมต่างๆ ให้มีใช้อย่างพอเพียงตามศักยภาพ การจัดการปัญหาน้ำท่วมและอุทกภัยในพื้นที่เศรษฐกิจ ชุมชน และพื้นที่เกษตรกรรม รวมถึงการแก้ปัญหาคุณภาพน้ำและแหล่งน้ำที่เสื่อมโทรมให้คงความอุดมสมบูรณ์และพึ่งพาได้อย่างยั่งยืน	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .... แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๓.	จัดให้มีระบบและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และที่ดิน สัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้มีการสงวน อนุรักษ์ ปันฟู เพื่อให้สามารถเอื้อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมของประเทศได้อย่างยั่งยืน ควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงการใช้ประโยชน์และการใช้ทรัพยากรอย่างเท่าเทียม และประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .... แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔.	ทรัพยากรทางทะเลเป็นสมบัติของชาติ ประชาชนชาวไทยมีสิทธิในการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและมีหน้าที่ดูแลฟื้นฟูให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์เพื่อคนรุ่นต่อไป ประชาชนต้องมีสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรอย่างเสมอภาคและเคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้ประโยชน์อย่างเป็นธรรม หน่วยงานภาครัฐต้องมีโครงสร้างที่ชัดเจน เป็นเอกเทศ และไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น ภาคประชาชนมีบทบาท หน้าที่ในการควบคุม ตรวจสอบ ชี้วัด ติดตาม ประเมินผลการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ การพัฒนา และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและพื้นที่อนุรักษ์ทางทะเลอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .... แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕.	รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการตั้งถิ่นฐาน การผังเมืองและการใช้พื้นที่ทุกระดับ โดยจัดให้มีการวางแผนและวางผังการพัฒนาชนบท ชุมชนเมือง จังหวัด ภาค เพื่อกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ประสานกับการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การคมนาคมขนส่ง อันอำนวยการประโยชน์ต่อประชาชนด้านที่อยู่อาศัยและการประกอบอาชีพ ทั้งด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม โดยคำนึงถึงเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา คุณภาพชีวิต และผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .... แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖.	รัฐต้องจัดให้มีระบบ ระเบียบ กฎหมาย และแผนการจัดการที่ดีกับปัญหาสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มลพิษ วัตถุอันตรายและขยะ เพื่อฟื้นฟู คุ้มครอง ป้องกัน รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วม	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .... แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๗.	ทรัพยากรธรรมชาติเป็นทรัพย์ของแผ่นดิน รัฐต้องกระจายอำนาจการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่ชุมชนท้องถิ่น พร้อมทั้งจัดให้มีกลไกเพื่อผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนด้วยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ อาทิ ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการ การเข้าถึง การใช้ประโยชน์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ มีระบบการติดตามตรวจสอบเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมด้วยกลไกที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมและวิถีวัฒนธรรม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติของแผ่นดินอย่างยั่งยืน	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .... แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๘.	เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนการดำเนินการของรัฐในการจัดทำแผนพัฒนาทางด้านการเศรษฐกิจและสังคม หรือการจัดทำโครงการพัฒนาใดๆ ในระดับชาติ จะต้องมีการศึกษาและจัดทำรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ (SEA: Strategic Environmental Assessment) เพื่อประกอบการพิจารณาความเป็นไปได้ทางด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์ สังคมและวิศวกรรม ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .... แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙.	ให้มีการจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อมเพื่ออำนวยความสะดวกเป็นกลไกในการทำหน้าที่ขจัดปัญหาความขัดแย้งด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญ ภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .... แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาปฏิรูปแห่งชาติ.

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องคุ้มครองสิทธิประชาชนที่จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมและสุขภาวะที่ดี

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ประชาชนมีสิทธิอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ รัฐมีหน้าที่คุ้มครองสิทธิของประชาชน นโยบายการพัฒนายุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจ สังคมและด้านอื่นๆ จะต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของประชาชน ชุมชน และสังคม โดยจะต้องจัดให้มีกลไกและกระบวนการมีส่วนร่วมที่มีความโปร่งใส และเป็นธรรม

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เพื่อให้มีกลไกในการเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้สิทธิ เสรีภาพ ของพลเมืองในการอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ โครงการพัฒนาด้านต่างๆ จะต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของประชาชน ชุมชนและสังคม โดยเสนอมาตรการในการบรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น การติดตามตรวจสอบ และการเสริมสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๑ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๒

สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาปณารัฐแห่งชาติ.**

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

จัดให้มีระบบและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีความชัดเจนและบูรณาการ เพื่อแก้ปัญหา การขาดแคลนน้ำใช้ในกิจกรรมต่างๆ ให้มีใช้อย่างพอเพียงตามศักยภาพ การจัดการปัญหาน้ำท่วมและอุทกภัย ในพื้นที่เศรษฐกิจ ชุมชน และพื้นที่เกษตรกรรม รวมถึงการแก้ปัญหาคุณภาพน้ำและแหล่งน้ำที่เสื่อมโทรม ให้คงความอุดมสมบูรณ์และพึ่งพาได้อย่างยั่งยืน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย) -

ปัญหาทรัพยากรน้ำในประเทศไทยที่สำคัญได้แก่ การขาดแคลนน้ำใช้ในกิจกรรมต่างๆ การเกิดน้ำท่วม ทำความเสียหายแก่พื้นที่ชุมชนและพื้นที่เกษตรกรรม ตลอดจนปัญหาน้ำเสียและแหล่งน้ำเสื่อมโทรม ซึ่งในทุกภาคของประเทศไทยมีปัญหาเกี่ยวกับน้ำค่อนข้างใกล้เคียงกัน แม้ว่ารัฐบาลที่ผ่านมาได้ตระหนักถึง ปัญหาเหล่านั้นและได้หาทางแก้ไขมาโดยตลอดแต่ก็ปรากฏว่าปัญหาต่างๆ ทั้งหลายก็ยังมีอยู่อย่างเดิม และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขึ้นทุกปี

ณ วันนีและในอนาคตเรื่องของ “น้ำ” คงต้องเป็นวาระแห่งชาติที่ต้องพิจารณาปรับปรุงระบบและ ยุทธศาสตร์ “การจัดการทรัพยากรน้ำ” ร่วมกับทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้องให้มีความเหมาะสม แล้วมีการบริหาร เชิงยุทธด้วยแนวคิดและเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพด้วยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เร่งรัดดำเนินงาน ตามนโยบายของชาติและแผนแม่บทที่กำหนดโดยทุกรัฐบาลอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะบรรลุเป้าหมาย ให้ทั่วทุกกลุ่มน้ำที่ต้องการ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

น้ำเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เป็นผลิตผลจากธรรมชาติที่เราไม่สามารถผลิตเพิ่มขึ้นมาหรือลดปริมาณที่มีอยู่ในธรรมชาติได้เองตามต้องการ บางปีอาจเกิดฝนแล้งเป็นเหตุให้น้ำในแม่น้ำ ลำธารมีน้อยจนไม่สามารถแบ่งปันได้ทั่วถึง หรือบางปีฝนตกชุก ต่อเนื่องจนเกิดความเสียหายเนื่องจากน้ำท่วมทรัพย์สินและพื้นที่ชุมชน ตลอดจนมีน้ำเสียหรือมลพิษทางน้ำ เกิดขึ้นในหลายท้องที่ตามมาอีกด้วย นับเป็นวิกฤตการณ์เกี่ยวกับน้ำในทุกภูมิภาคที่มีแนวโน้มทวีความรุนแรง ขึ้นทุกปีดังนั้นในการแก้ปัญหาต่างๆ ให้บรรเทาหรือกำจัดจนหมดไปน้ำจึงเป็นทรัพยากรธรรมชาติของคนไทย ที่ต้องมีการบริหารจัดการทั้งปริมาณและคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมที่มีความชัดเจนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และชุมชนในลุ่มน้ำ ซึ่งต้องร่วมกันทบทวนและ ปรับปรุงกระบวนการจัดการทรัพยากรน้ำบางส่วนให้มีความเหมาะสมกับกาลปัจจุบันและในอนาคต ด้วยแนวคิดของนโยบายที่สามารถปฏิบัติได้โดยอาศัยข้อมูล ความรู้ และสติปัญญาของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่เข้าใจในรากเหง้าแห่งปัญหา ซึ่งการจัดการทรัพยากรน้ำในอนาคตของไทยควรมีกลไกสำคัญได้แก่ การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการทำงานแบบร่วมด้วยช่วยกันคิด ช่วยกันหารูปแบบและวิธีดำเนินการแก้ปัญหาต่างๆ แบบบูรณาการในทุกมิติ จึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างยั่งยืนโดยไม่เกิดความขัดแย้งในสังคม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่.....

แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ**

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

จัดให้มีระบบและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และที่ดิน สัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้มีการสงวน อนุรักษ์ ปันฟู เพื่อให้สามารถเอื้อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมของประเทศได้อย่างยั่งยืน ควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงการใช้ประโยชน์และการใช้ทรัพยากรอย่างเท่าเทียม และประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เนื่องจากอดีตที่ผ่านมาทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าถูกบุกรุกทำลายลงไปจำนวนมาก จากสาเหตุหลายประการ เช่น นโยบายของรัฐบาลบางประการที่ผ่านมาส่งเสริมให้มีการบุกรุกป่าทางอ้อม การขยายที่ทำกินเพื่อการเกษตร การปล่อยปละละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลทรัพยากรป่าไม้ไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอ จึงทำให้ขาดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่และยุทธวิธีอุปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น ก่อให้เกิดวัฏจักรของการทำลายป่า ซึ่งเริ่มตั้งแต่การเข้าไปตัดไม้แผ้วถางป่า การทำกิน การขายที่ดินป่า การเปลี่ยนมือผู้ครอบครองที่ดินป่า จนไปถึงการออกเอกสารสิทธิ์ทางที่ดินที่มีขอบด้วยกฎหมายในเขตพื้นที่ป่า จนทำให้เกิดเป็นปัญหาที่ขยายวงกว้างและสลับซับซ้อนไปทั่วประเทศ ดังนั้น จึงต้องกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนว่าประเทศไทยควรมีป่าไม้สมบูรณ์อย่างน้อย ๔๐% ของเนื้อที่ประเทศ พร้อมกับกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการหยุดยั้งการตัดไม้ทำลายป่า ทวงคืนผืนป่าจากผู้บุกรุก และฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพที่สมบูรณ์ตามเป้าหมาย โดยเฉพาะการนำพื้นที่ป่าไม้ไปใช้ประโยชน์ควรต้องผ่านคณะกรรมการระดับชาติที่เป็นองค์กรอิสระ พร้อมทั้งให้มีระบบกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพและอย่างยั่งยืน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าพื้นที่ป่าไม้ที่สมบูรณ์ของประเทศจะต้องมีครอบคลุมไม่น้อยกว่า ๔๐% ของพื้นที่ประเทศ แต่ในปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้ทั้งประเทศที่เป็นพื้นที่ป่าคงเหลืออยู่ประมาณ ๓๑% และมีแนวโน้มลดลงอีกทุกปี ดังนั้น จึงเป็นการสมควรที่จะเสนอมาตรการที่จำเป็นในการป้องกันการ บุกรุกป่า การฟันฟูและการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้เพื่อความสมดุลทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนถาวรตลอดไป

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่.....

แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น) :

ทรัพยากรทางทะเลเป็นสมบัติของชาติ ประชาชนชาวไทยมีสิทธิในการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและมีหน้าที่ดูแลฟื้นฟูให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์เพื่อคนรุ่นต่อไป ประชาชนต้องมีสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรอย่างเสมอภาคและเคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้ประโยชน์อย่างเป็นธรรม หน่วยงานภาครัฐต้องมีโครงสร้างที่ชัดเจน เป็นเอกเทศ และไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น ภาคประชาชนมีบทบาท หน้าที่ในการควบคุม ตรวจสอบชี้วัด ติดตามประเมินผลการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ การพัฒนา และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและพื้นที่อนุรักษ์ทางทะเลอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

รัฐมีหน้าที่สนับสนุนการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและการอนุรักษ์ทรัพยากรไว้ให้คนรุ่นต่อไป โดยต้องอยู่ภายใต้กรอบและกลไกที่เปิดช่องทางให้ชุมชนมีอำนาจในการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรทางทะเล หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดูแลทรัพยากรทางทะเล ต้องแยกออกมาเป็นเอกเทศจากหน่วยงานอื่น มีบุคลากรเจ้าหน้าที่ซึ่งมีความเชี่ยวชาญโดยตรง ภายใต้การดูแลควบคุมโดยองค์กรที่มีสัดส่วนของภาคประชาชนและภาควิชาการมากกว่า กึ่งหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบูรณาการแนวทางการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ตลอดจนตรวจสอบชี้วัดในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกลไกและบุคลากรของภาครัฐ เพื่อลดการทุจริตประพฤตมิชอบ และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

- ๓.๑ ภาครัฐมีอำนาจมากเกินไป มีช่องทางให้ทุจริตประพฤตมิชอบในระดับต่างๆ
- ๓.๒ ภาคประชาชนและภาควิชาการไม่มีอำนาจในการควบคุมตรวจสอบติดตามการดำเนินงานของภาครัฐ
- ๓.๓ หน่วยงานภาครัฐไม่เป็นเอกเทศ ขาดเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญ และไม่ได้มีการตรวจสอบชี้วัดประสิทธิภาพของการดำเนินงานอย่างโปร่งใสชัดเจนโดยใช้ข้อมูลทางวิชาการเป็นหลัก
- ๓.๔ ไม่มีองค์กรที่มีอำนาจในการดูแลการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ การพัฒนา การจัดการ และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและพื้นที่อนุรักษ์ทางทะเล

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .....

แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ**

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการตั้งถิ่นฐาน การผังเมืองและการใช้พื้นที่ทุกระดับ โดยจัดให้มีการวางแผนและวางผังการพัฒนาชนบท ชุมชนเมือง จังหวัด ภาค เพื่อกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน ให้ประสานกับการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การคมนาคมขนส่ง อันอำนวยประโยชน์ต่อประชาชน ด้านที่อยู่อาศัยและการประกอบอาชีพ ทั้งด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม โดยคำนึงถึงเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา คุณภาพชีวิต และผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ปัจจุบันไม่มีนโยบายระดับประเทศที่บูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำผังพัฒนาชนบท ชุมชนเมือง จังหวัด ภาค จึงต้องมีคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองและการใช้พื้นที่เพื่อจัดทำแผนให้มีการวางผังทุกระดับ ตั้งแต่ชนบทจนถึงภาค กำหนดมาตรการกลไกสนับสนุนการพัฒนาและดำเนินการให้เป็นไปตามผังอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยให้ประชาชน ชุมชนท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสารและการยอมรับผังนั้นๆ และมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางดำเนินงาน การติดตามและตรวจสอบ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณาระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

๓.๑ เพื่อวางแผนรองรับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นและภัยธรรมชาติอันเกิดจากภาวะโลกร้อนที่รุนแรงขึ้นในอนาคต ได้แก่ น้ำท่วม แผ่นดินไหว ฯลฯ

๓.๒ เพื่อคุณภาพชีวิต สุขอนามัย การศึกษา การสร้างอาชีพให้กับชาวชนบทที่ห่างไกล เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตในภูมิภาคได้อย่างมีความสุข ไม่ต้องไปเรียนหรือทำงานในเมืองใหญ่ เมืองหลวง เป็นการขจัดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๓.๓ เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่.....

แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

รัฐต้องจัดให้มีระบบ ระเบียบ กฎหมาย และแผนการจัดการที่ดีกับปัญหาสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มลพิษ วัตถุอันตรายและขยะ เพื่อฟื้นฟู คุ้มครอง ป้องกัน รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วม

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่เกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

เพื่อตอบสนองในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม :-

๒.๑ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๒.๒ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการรักษาและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี สุขภาพ อนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน

๒.๓ เพื่อส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีในทุกพื้นที่

๒.๔ เพื่อกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

๒.๕ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ทุกฝ่ายอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณารับให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การลดลงของทรัพยากรธรรมชาติและความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อม การสูญเสียความสมดุลของระบบนิเวศ การพัฒนาเศรษฐกิจระบบอุตสาหกรรมอย่างขนานใหญ่ภายในประเทศ ทำให้สภาพสิ่งแวดล้อมที่ประชาชนสัมผัสอยู่มีคุณภาพลดลง เช่น การแปรปรวนของสภาพอากาศ มลพิษในสิ่งแวดล้อม ปัญหาจากขยะชุมชน ตลอดจนสุขภาพอนามัยของประชาชนต่างได้รับผลไปด้วย

เพื่อให้ได้คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีกลับคืนมาหรือมีการจัดการที่ดีขึ้น รัฐโดยหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจึงต้องดำเนินการปฏิรูประบบการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยกระบวนการที่หลากหลาย ครอบคลุมปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในทุกมิติ

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่..๒.. หมวดที่..๒.. ส่วนที่.....

แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ**

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ทรัพยากรธรรมชาติเป็นทรัพย์ของแผ่นดิน รัฐต้องกระจายอำนาจการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่ชุมชนท้องถิ่น พร้อมทั้งจัดให้มีกลไกเพื่อผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนด้วยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ อาทิ ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการ การเข้าถึง การใช้ประโยชน์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ มีระบบการติดตาม ตรวจสอบเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาล สิ่งแวดล้อมด้วยกลไกที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมและวิถีวัฒนธรรม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติของแผ่นดินอย่างยั่งยืน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ :ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

๒.๑ ทรัพยากรธรรมชาติเป็นทรัพย์ของแผ่นดิน ประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะร่วมกันบริหารจัดการเพื่อให้เกิด การเข้าถึง การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติตามศักยภาพ และดูแลผลกระทบเพื่อให้คนกับ ทรัพยากรธรรมชาติอยู่ร่วมกันอย่างมีดุลยภาพ

๒.๒ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นภารกิจของทุกคนในชาติ ทุกภาคส่วน ทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน โดยสร้างกลไกการจัดการและการขับเคลื่อน กำกับ ตรวจสอบโดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับและตลอดช่วงการดำเนินการ ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

๒.๓ สร้างกระบวนการเฝ้าระวัง กำกับ ติดตาม ตรวจสอบอย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน สอดคล้อง กลมกลืนและ เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมและวิถีวัฒนธรรม เกิดการปฏิรูประบบความคิด สร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองที่เห็นคุณค่า ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกัน

๒.๔ ความเป็นธรรมในการเข้าถึงเพื่อการอนุรักษ์ ปกป้อง คุ้มครอง พื้นฟู บำรุง และการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติด้วยกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน นำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม สร้างความปรองดอง เกิดกลไกการเรียนรู้ร่วมกันนำมาพัฒนาในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สมดุลและยั่งยืน

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณารบู่ให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

ผลการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน เอื้อให้กับผู้มีอำนาจและผู้มีทุน เข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติได้มากกว่า ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม นำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่างๆ และทรัพยากรฯ ถูกทำลายลงจนเกิดภัยพิบัติธรรมชาติที่กระทบถึงทุกคน ดังนั้น การปฏิรูปกลไกและการมีส่วนร่วม ในการจัดการทรัพยากร-ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงเป็นกลไกสำคัญที่มุ่งปฏิรูปความคิดของทุกภาคส่วน ทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและสื่อมวลชนให้เข้ามามีส่วนร่วม โดยการสร้าง จิตสำนึกความเป็นพลเมือง นำไปสู่กระบวนการจัดการ กลไกการตรวจสอบ การกระตุ้นให้เกิดการบังคับใช้กฎหมาย ที่เป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ เสริมสร้างความปรองดองและความสามัคคีสู่การปฏิรูปอย่างเป็นรูปธรรม

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .....

แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาปณัฐรูปแห่งชาติ**

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนการดำเนินการของรัฐในการจัดทำแผนพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม หรือการจัดทำโครงการพัฒนาใดๆ ในระดับชาติ จะต้องมีการศึกษาและจัดทำรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ (SEA : Strategic Environmental Assessment) เพื่อประกอบการพิจารณาความเป็นไปได้ทางด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์ สังคมและวิศวกรรม ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

การจัดทำรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ (SEA) เป็นการศึกษาและประเมินเชิงยุทธศาสตร์ ระยะยาวว่าพื้นที่ใดสามารถพัฒนาได้หรือไม่ได้ ตามหลักการพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการทางด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์ สังคมและวิศวกรรม ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

เนื่องด้วยปัจจุบันนี้มีเหตุการณ์เป็นที่ปรากฏชัดว่า การดำเนินโครงการที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของคนในสังคมหลายแห่ง หน่วยงานของรัฐมักไม่ให้ความสำคัญต่อการศึกษาถึงผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผลกระทบต่อชุมชนและทรัพยากรธรรมชาติอื่นเท่าที่ควร จะทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคมและไม่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาโครงการตามแผนที่กำหนดต่อไปได้ จึงเห็นสมควรพิจารณาบรรจุประเด็นที่เสนอนี้ไว้ในร่างรัฐธรรมนูญให้ชัดเจน

๔. เสนอให้บรรจุในโครงร่างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่ .....

แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

**แบบเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ของคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาปฏิรูปแห่งชาติ**

๑. ประเด็นที่เสนอให้บรรจุในร่างรัฐธรรมนูญ (แบบฟอร์มละ ๑ ประเด็น)

ให้มีการจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อมเพื่ออำนวยความสะดวกและเป็นกลไกในการทำหน้าที่ขจัดปัญหาความขัดแย้งด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๒. คำอธิบายประกอบประเด็นที่นำเสนอในข้อ ๑ (หมายเหตุ : ไม่ควรเกิน ๑๐ บรรทัด, มีความกระชับ, เข้าใจง่าย)

ให้มีศาลพิเศษสำหรับพิจารณาคดีว่าด้วยความผิดที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้นมาเป็นการเฉพาะ เหมือนศาลแรงงานหรือศาลเยาวชนและครอบครัว เพราะจะเป็นผลดีที่จะทำให้มีศาลหรือผู้พิพากษาที่มีความเชี่ยวชาญต่อเรื่องนี้ มาพิจารณาคดีเพื่อป้องปราบหรือปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอันเป็นปัญหาละเอียดอ่อนและมีผลกระทบต่อมนุษย์ ซึ่งปัจจุบันนี้จะพบเห็นถึงความเลวร้ายต่อพืชภัยอันเกิดจากการที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกคุกคามทำลายมีมากขึ้นเป็นลำดับในทุกด้านและทุกขณะ

๓. หลักการและเหตุผลที่เสนอ (กรณีระบุให้เชื่อมโยงกับมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ)

การปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความจำเป็นโดยเร่งด่วนในปัจจุบันอย่างหนึ่งคือการศึกษาคำเป็นไปได้ในการจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อมว่าสมควรหรือไม่อย่างไร เพราะความยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคมไทยมาโดยตลอดและดูจะมีมากยิ่งขึ้นเพราะการไม่สามารถจัดการความขัดแย้งด้วยกลไกที่มีอยู่ในขณะนี้ได้ ดังนั้นกลไกใหม่หรือศาลสิ่งแวดล้อมน่าจะทำหน้าที่ขจัดปัญหาความขัดแย้งได้

๔. เสนอให้บรรจุในโครงสร้างรัฐธรรมนูญภาคที่ ๒ หมวดที่ ๒ ส่วนที่.....

แนวนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

